

Kodeksy sieci – tworzenie europejskiego prawa energetycznego

Autorzy

Grzegorz Błajszczak
 Iwona Gawęł

Słowa kluczowe

prawo energetyczne, Unia Europejska, rozporządzenia, dyrektywy

Streszczenie

Unia Europejska przygotowuje obecnie serię rozporządzeń regulujących szczegółowo różne aspekty funkcjonowania sieci i wolnorynkowego handlu energią elektryczną i gazem, tzw. kodeksy sieci. W artykule przedstawiono przebieg procesów powstawania europejskiego prawa energetycznego. Omówiono również organy Unii Europejskiej i ważniejsze instytucje uczestniczące w tym procesie oraz krajowe instytucje zaangażowane w tworzenie i wdrażanie tego prawa. W przeszłości prawo obowiązujące w Polsce było tworzone w naszym kraju i przez obywateli polskich. Po wstąpieniu do Unii Europejskiej prawo u nas obowiązujące jest w dużym stopniu tworzone gdzie indziej, przez kogoś innego, choć przy znaczącym udziale polskich przedstawicieli. Prawo dotyczące energetyki ma istotne znaczenie nie tylko dla wytwórców, dystrybutorów i spółek obrotu, ale w dużym stopniu wpływa na konkurencyjność przemysłu i poziom życia ludności.

1. Znaczenie rozporządzeń Unii Europejskiej dla energetyki krajowej

Rozporządzenia przygotowywane w UE stanowią część prawa europejskiego. Prawo UE na ogół dzieli się na prawo pierwotne i prawo wtórne. Prawo pierwotne stanowi podstawę funkcjonowania UE, a składają się na nie traktaty założycielskie, umowy zawarte między państwami członkowskimi (np. traktat lizboński) i traktaty akcesyjne. Prawo wtórne jest tworzone przez instytucje UE na podstawie prawa pierwotnego. Składają się na nie: dyrektywy (ang. *directive*), rozporządzenia (ang. *regulation*), decyzje, zalecenia i opinie. Pełne nazwy dyrektyw lub rozporządzeń zawierają w swoich tytułach nazwy organów, które je uchwały, i brzmią najczęściej „Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady”, „Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady” lub „Rozporządzenie Komisji”. Prawo europejskie nakłada się na prawo krajowe i tworzy jedno obowiązujące w danym kraju prawo. Kolejność pierwszeństwa przepisów jest następująca: konstytucja (krajowa), dyrektywy i rozporządzenia Unii Europejskiej, ustawy krajowe, rozporządzenia ministrów (krajowe), akty prawa miejscowego (np. rady gminy). W rzadkich przypadkach, ujawniających niezgodność dyrektywy lub rozporządzenia UE z konstytucją, najczęściej zmienia się konstytucję w celu zachowania przedstawionego powyżej porządku.

Dyrektywy UE, zgodnie z art. 288 traktatu z Lizbony, nakazują państwu członkowskiemu UE osiągnięcie wskazanych

rezultatów, pozostawiając organom krajowym swobodę wyboru formy i środków prawnych. Wywołują na ogół zmiany w prawie krajowym niezbędne do osiągnięcia stawianych przez dyrektywę celów (stąd też częste zmiany w polskiej ustawie „Prawo energetyczne”). Dyrektywy UE mogą być w szczególnym przypadku skierowane tylko do wybranych krajów. Rozporządzenie UE jest natomiast bezpośrednio wiążącym aktem prawnym. Musi być stosowane wprost, w pełnym zakresie, na całym obszarze UE.

Prawo unijne przewiduje również publikacje komunikatów w tzw. zielonej księdze (ang. *EC green paper*) w celu wywołania dyskusji na wybrane tematy oraz formułowanie propozycji w tzw. białej księdze (ang. *EC white paper*) w celu zachęcenia do podjęcia działań w określonych sprawach. Komunikaty takie często prowadzą do podjęcia działań legislacyjnych.

Dyrektywy i rozporządzenia dotyczące energetyki pojawiały się w kolejnych falach liberalizacji rynku. Wdrażane obecnie regulacje powstawały od 2009 roku i nazywane są trzecim pakietem. Część ważniejszych, aktualnie obowiązujących dyrektyw i rozporządzeń UE, przedstawiono w tab. 1, a ich pełne nazwy podano w spisie literatury na końcu artykułu.

Akty prawne przygotowywane przez UE mają służyć budowie jednolitego, konkurencyjnego europejskiego rynku energii, nieskrępowanego przez granice i regulacje krajów członkowskich. Mają powodować liberalizację i rozwój konkurencji na rynkach energii elektrycznej i gazu, a także mają poprawić standard usług i bezpieczeństwo dostaw.

D/R	Rok, numeracja	Tematyka	Literatura
D	2009/28/WE	promowanie energii z odnawialnych źródeł	[3]
D	2009/72/WE	zasady europejskiego rynku energii elektrycznej	[4]
D	2009/73/WE	zasady europejskiego rynku gazu	[5]
R	713/2009	powołanie ACER	[6]
R	714/2009	dostęp do transgranicznej wymiany energii elektrycznej	[7]
R	715/2009	dostęp do transgranicznej wymiany gazu ziemnego	[8]
R	617/2010	zgłaszanie energetycznych projektów inwestycyjnych	[9]
R	838/2010	rekompensaty za przepływy tranzytowe	[10]
R	994/2010	bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego	[11]
R	1031/2010	aukcje na uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	[12]
R	1227/2011	integralność i przejrzystość hurtowego rynku energii (REMIT)	[13]
D	2012/27	efektywność energetyczna	[14]
R	347/2013	transeuropejska infrastruktura energetyczna (zmiany w 713/2009, 714/2009 i 715/2009)	[15]
R	984/2013	kodeks sieci – alokacja zdolności przesyłowych gazu	[16]

Tab. 1. Tematyka wybranych dyrektyw (D) i rozporządzeń (R) UE związanych z energią elektryczną i gazem (pełne nazwy podano w spisie literatury na końcu artykułu)

2. Europejskie organizacje związane z energetyką

Praca systemu elektroenergetycznego, jak również systemu gazowego, wymagają nadzoru na terenie kraju oraz koordynacji i współpracy na połączeniach z systemami w innych krajach. Organizacje działające w energetyce zajmują się sprawami technicznymi, umożliwiającymi funkcjonowanie systemów, sprawami rynkowymi, liberalizacją i obsługą handlu energią i sprawami szerzej rozumianej polityki energetycznej. Organizacje europejskie koordynują współpracę między organami regulacyjnymi, współpracę techniczną między OSP oraz współpracę rynkową między giełdami energii.

2.1. ACER

Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ang. *Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) została powołana rozporządzeniem 713/2009 i rozpoczęła działalność w marcu 2011 roku. Rozporządzenie 713/2009 w całości poświęcone jest sprawom agencji i szczegółowo określa jej status, komórki składowe i ich funkcje, zadania wobec OSP, zadania wobec regulatorów krajowych oraz zadania w odniesieniu do warunków dostępu do infrastruktury transgranicznej oraz warunków jej bezpieczeństwa eksploatacyjnego.

Głównym celem agencji jest wdrażanie polityki UE w zakresie wspólnego rynku energii elektrycznej i gazu, a w szczególności: stworzenie konkurencyjnego i zintegrowanego rynku, dającego

większy wybór konsumentom, stworzenie efektywnej infrastruktury technicznej umożliwiającej nieograniczony przesył energii przez granice krajów członkowskich, zapewnienie bezpieczeństwa zasilania dla przedsiębiorstw i odbiorców indywidualnych oraz, na mocy rozporządzenia 1227/2011, monitorowanie przejrzystości transakcji, gwarantowanie cen opartych na rzeczywistych kosztach i wyeliminowanie nieuczciwych praktyk.

Agencja jest zobowiązana, na wczesnym etapie tworzenia regulacji, do prowadzenia szerokich konsultacji z uczestnikami rynku, operatorami systemów przesyłowych, konsumentami, użytkownikami końcowymi oraz (w stosownych przypadkach) z organami ochrony konkurencji. Agencja, w bliskiej współpracy z Komisją Europejską i krajowymi organami regulacyjnymi, monitoruje rynki wewnętrzne energii elektrycznej i gazu ziemnego, a w szczególności ceny detaliczne energii elektrycznej i gazu, dostęp do sieci, w tym dostęp do energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii oraz przestrzeganie praw konsumentów określonych w dyrektywie 2009/72/WE i w dyrektywie 2009/73/WE. Agencja podaje do wiadomości publicznej sprawozdanie z wyników takiego monitorowania.

ACER wydaje opinie i rekomendacje (bez mocy nakazowej) dla regulatorów krajowych, OSP i różnych instytucji UE. W wyjątkowych sytuacjach dotyczących infrastruktury transgranicznej postanowienia ACER mogą mieć charakter wiążący. ACER przygotowuje treść kodów sieci, która po weryfikacji (zwanej potocznie *comitology*) i zatwierdzeniu przez państwa

członkowskie i Komisję Europejską staje się obowiązującym rozporządzeniem.

2.2. ENTSO-E

Organizacja o pełnej nazwie: Europejska Sieć Operatorów Systemów Przesyłowych Sieci Elektrycznych (ang. *European Network of Transmission System Operators for Electricity*) powstała w 2008 roku, w wyniku realizacji zalecenia z art. 5 rozporządzenia 714/2009. ENTSO-E jest kontynuacją istniejącego od 1999 roku (mało wówczas znaczącego) zrzeszenia operatorów o nazwie ENTSO. Do ENTSO-E weszło 42 OSP z kilku europejskich obszarów synchronicznych. ENTSO-E wchłonęło w swoje struktury organizacje zarządzające obszarami synchronicznymi: UCTE, ATSOL, UKTSOA, NORDEL i BALTSO.

Zadania ENTSO-E, opisane w art. 8 rozporządzenia 714/2009, koncentrują się wokół budowy europejskiego rynku energii elektrycznej, rozwoju konkurencji na tym rynku, poprawy standardu usług i poprawy bezpieczeństwa dostaw. ENTSO-E jest między innymi zobowiązane do opracowania kodeksów sieci (ang. *network code*) regulujących szczegółowo najważniejsze zagadnienia pracy europejskiego systemu elektroenergetycznego, technicznej koordynacji pracy połączonych sieci krajowych i funkcjonowania rynku energii elektrycznej. ENTSO-E monitoruje wdrażanie tych kodeksów oraz wdrażanie wytycznych przyjętych przez Komisję Europejską i ich wpływ na harmonizację stosowanych zasad mających na celu ułatwienie integracji rynków krajów UE.

2.3. Europejskie giełdy energii

Liberalizacja rynku energii otworzyła zainteresowanie giełd nowymi towarami: energią elektryczną i gazem. Pierwszy konkurencyjny rynek energii powstał w Norwegii (nienależącej do UE) w 1990 roku i następnie został rozszerzony na całą Skandynawię. Skandynawska giełda Nord Pool posiada największy wolumen obrotu energią elektryczną spośród giełd europejskich i jest uważana za najlepiej zorganizowaną i najbardziej doświadczoną giełdę energii w Europie. Ma 422 członków z 22 krajów. Drugą co do wielkości jest niemiecka giełda o nazwie Europejska Giełda Energii (ang. *European Energy Exchange – EEX*) z siedzibą w Lipsku. Ceny notowane na EEX stanowią punkt odniesienia dla cen na giełdach prawie całej Europy. Działa na niej ponad 210 podmiotów z 19 krajów. Dużymi giełdami są również: francuska giełda Powernext, blisko współpracującą z giełdą belgijską Belpex i brytyjsko-holenderską APX, oraz giełdy na rynkach południowych na Półwyspie Iberyjskim OMEL/OMIP i we Włoszech IPEX. Mniejszymi giełdami energii są EXAA z Austrii, Borzen ze Słowenii, OPCOM z Rumunii, TGE (ang. PPX) z Polski i PXE z Czech.

3. Instytucje krajowe wdrażające europejską politykę energetyczną

W wielu państwach członkowskich UE instytucje związane z energetyką mają tradycje sięgające początków powstawania systemów energetycznych. Unia Europejska przejęła dobre doświadczenia tych instytucji (niektóre nazwała inaczej) i wpisała

ich zadania do powstającego europejskiego prawa. Postęp technologiczny, wzrost zużycia energii oraz zmieniające się oczekiwania odbiorców i charakter wytwórców powodują co pewien czas wprowadzanie zmian w prawie opisującym zadania kluczowych instytucji energetycznych.

3.1. Urząd Regulacji Energetyki (URE)

Zgodnie z art. 35, ust. 1 dyrektywy 2009/72, każde państwo członkowskie wyznacza jeden krajowy organ regulacyjny (ang. *National Regulatory Authority – NRA*). W Polsce organem regulacyjnym (powołanym ustawą „Prawo energetyczne” już w 1997 roku) jest prezes Urzędu Regulacji Energetyki. Jest to jednoosobowy, centralny organ administracji rządowej. Prezes URE wykonuje swoje ustawowe zadania za pomocą Urzędu Regulacji Energetyki. Organ regulacyjny, zgodnie z dyrektywą 2009/72, jest odpowiedzialny za realizację energetycznej polityki UE. Kolejne dyrektywy i rozporządzenia uzupełniają, rozszerzają lub modyfikują zadania, do których wypełniania zobowiązany jest organ regulacyjny.

3.2. Operator systemu przesyłowego

Obowiązek powołania operatora systemu przesyłowego (OSP) wprowadza dla energii elektrycznej dyrektywa 2009/72, a dla gazu – dyrektywa 2009/73. Dyrektywy te opisują również wymagania, które musi spełniać OSP i główne obowiązki OSP. Operator systemu przesyłowego (ang. *Transmission System Operator – TSO*) oznacza osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za eksploatację, utrzymanie i rozbudowę systemu przesyłowego na danym obszarze, a także za jego wzajemne połączenia z innymi systemami oraz za zapewnienie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłu. W Polsce funkcje OSP dla energii elektrycznej pełni – Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA, a dla gazu – Gaz System SA. Zadania OSP określone są w krajowej ustawie „Prawo energetyczne” i krajowych rozporządzeniach wykonawczych (zharmonizowanych z prawem UE). Kolejne szczegółowe obowiązki prawne OSP będą przedstawiane w przygotowywanej obecnie grupie rozporządzeń UE o nazwie kodeksy sieciowe. Dyrektywy 2009/72 i 2009/73 formułują również obowiązek powoływania operatorów systemów dystrybucyjnych.

3.3. Giełda energii

Giełda energii powstała w Polsce w wyniku rozstrzygnięcia przetargu ogłoszonego przez ministra skarbu państwa w 1999 roku. Krajowa ustawa o giełdach towarowych [17] reguluje funkcjonowanie giełd towarowych i obrót towarami giełdowymi. Prowadzenie giełdy wymaga zezwolenia, które wydaje minister właściwy do spraw instytucji finansowych, na wniosek spółki zaopiniowany przez Komisję Nadzoru Finansowego. Na towarowej giełdzie energii handlują zarejestrowani członkowie giełdy. Członkami giełdy mogą być przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną, odbiorcy uprawnieni do korzystania z usług przesyłowych, domy maklerskie i inne podmioty

wskazane w ustawie [17]. Towarowa Giełda Energii SA (TGE) jako pierwsza i do tej pory jedyna firma w Polsce uzyskała licencję na prowadzenie giełdy towarowej.

4. Kodeksy sieci

Kodeksy sieci w pewnym sensie stanowią odpowiednik IRiESP dla europejskiego systemu elektroenergetycznego i gazowego z rozszerzeniem o aspekty rynkowe. Niektóre z kodeksów w dużym stopniu bazują na księdze zasad UCTE (ang. *the with book*). Każdy z kodeksów dotyczy określonej dziedziny związanej z energią elektryczną lub gazem. Zgodnie z art. 8 rozporządzenia 714/2009, kodeksy sieci powinny regulować obszary:

- bezpieczeństwa i niezawodności sieci, w tym zdolności rezerwowej
- przyłączenia do sieci
- dostępu stron trzecich
- wymiany danych i rozliczeń
- procedur operacyjnych w sytuacjach awaryjnych
- alokacji zdolności i zarządzania ograniczeniami
- zasad przejrzystości
- bilansowania, w tym rezerwy mocy
- harmonizowania struktur тариф przesyłowych
- rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi
- efektywności energetycznej sieci elektroenergetycznych.

Proces wydania kodeksu rozpoczyna się od sformułowania przez Komisję Europejską wykazu istotnych spraw wymagających regulacji. Na jego podstawie ACER przygotowuje wytyczne ramowe i przekazuje je do ENTSO-E lub ENTSO-G. Reprezentanci zainteresowanych TSO przygotowują w powołanej grupie roboczej treść kodeksu i przekazują ją do zaopiniowania przez ACER. Po rozpoczęciu konsultacji publicznych grupa robocza ACER, składająca się z przedstawicieli zainteresowanych regulatorów krajowych, analizuje i poprawia treść kodeksu. Po pozytywnej opinii ACER kodeks jest zatwierdzany przez Komisję Europejską oraz rekomendowany parlamentowi UE i Radzie Europy do wydania jako rozporządzenie.

Obecnie wydano już kodeks dotyczący alokacji zdolności przesyłowych gazu (rozporządzenie 984/2013). Trzy następne kodeksy: alokacji zdolności przesyłowych dla energii elektrycznej, alokacji długoterminowych zdolności przesyłowych dla energii elektrycznej i bilansowania w sieciach elektrycznych, zostaną wkrótce wydane. Prace trwają m.in. nad kodeksami dotyczącymi połączeń wysokiego napięcia prądu stałego (HVDC), bezpieczeństwa operacyjnego, regulacji pierwotnej i rezerwy mocy na tę regulację.

5. Elektroenergetyczna struktura Europy

5.1. Obszary OSP

Podstawową komórką składową europejskiego systemu elektroenergetycznego jest obszar działania jednego OSP (ang. *control area*), w którym OSP bilansuje w czasie rzeczywistym zapotrzebowanie z generacją, prowadzi regulację częstotliwości i kontroluje

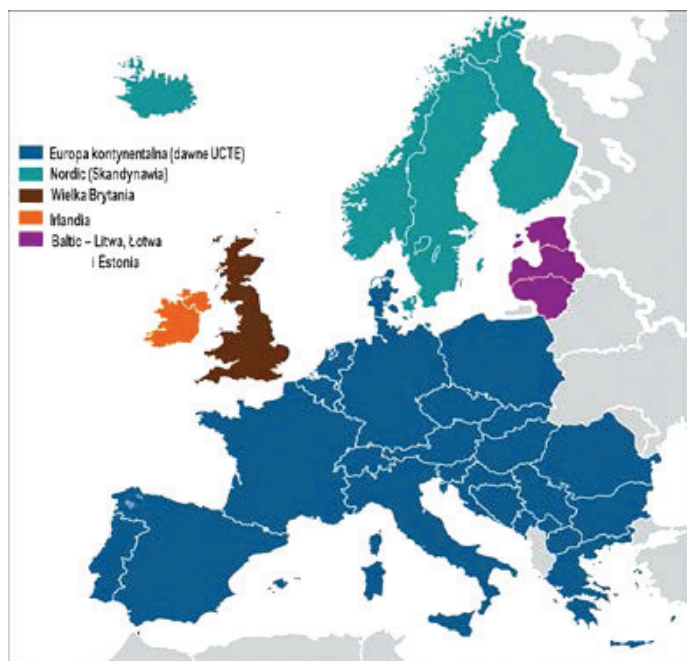
przepływy na granicach tego obszaru. W Polsce, podobnie jak w innych państwach, obszar działania OSP obejmuje terytorium całego kraju. Istnieje jednak kilka państw na świecie (np. Niemcy lub Dania), na których terenie są dwa lub więcej obszarów kontrolowanych przez różnych OSP.

5.2. Obszary synchroniczne

Systemy elektroenergetyczne krajów europejskich, nadzorowane przez różnych OSP, są na jej dużym obszarze (od Portugalii do Polski) bezpośrednio połączone, zsynchronizowane i praktycznie stanowią jeden rozległy, europejski system elektroenergetyczny. Ten system w przeszłości nazywany był UCTE (od nazwy organizacji, która nim zarządzała). Niezależne systemy synchroniczne funkcjonują obecnie w Skandynawii – Nordel i na Wyspach Brytyjskich – UKTSOA i ATSOI. Kraje byłego Związku Radzieckiego tworzą również odrębne obszary synchroniczne (z wyjątkiem małego obszaru zachodniej Ukrainy, tzw. Wyspy Bursztyńskiej, pracującej synchronicznie z UCTE). Przesyłanie energii wewnątrz obszaru zsynchronizowanego jest ograniczone jedynie obciążalnością linii przesyłowych. Obszary niesynchronizowane nie są ze sobą połączone i bezpośrednie przesyłanie energii nie jest możliwe. Przepływ energii między obszarami niesynchronizowanymi można zrealizować, łącząc te obszary sprzężeniem energoelektronicznym. W ENTSO-E wyróżnia się obecnie pięć głównych obszarów synchronicznych, jak pokazano na rys. 1.

5.3. Podstawowe obszary rynkowe

Nazwa podstawowej komórki składowej europejskiego rynku energii elektrycznej lub gazu (ang. *bidding zone*) nie ma jeszcze ugruntowanego odpowiednika w języku polskim. Podstawowym

Rys. 1. Obszary pracy synchronicznej w ENTSO-E

obszarem rynkowym jest geograficzny obszar, z którego uczestnicy rynku mogą składać oferty kupna lub sprzedaży (energii elektrycznej lub gazu), bez obawy napotkania na ograniczenia zdolności przesyłowych. Wewnątrz podstawowego obszaru rynkowego nie prowadzi się aukcji na zdolności przesyłowe, gdyż z założenia nigdy nie występują tam takie ograniczenia. Realizacja transakcji wewnątrz obszaru nie powinna wpływać na funkcjonowanie sąsiednich obszarów. Podstawowe obszary rynkowe określane są niezależnie dla rynku energii elektrycznej i gazu (w Polsce w obu przypadkach obszar rynkowy obejmuje terytorium całego kraju).

5.4. Regionalne obszary rynkowe

Celem polityki europejskiej jest stworzenie rynku, na którym każdy uczestnik będzie mógł kupić energię elektryczną (lub gaz) od innego uczestnika z dowolnego kraju. Realizacja tego celu wymaga jednak rozwiązania problemów technicznych. Wszystkie linie przesyłowe mają ze względów konstrukcyjnych ograniczoną zdolność przesyłową. W sytuacji, gdy liczba uczestników i ich zamiary przesyłowe przekraczały możliwości linii, wprowadzono aukcje, na których sprzedawano prawa do korzystania z linii przesyłowej (tzn. alokację zdolności przesyłowych). Organizacja dostępu do linii transgranicznych (między obszarami działań różnych OSP) była systematycznie udoskonalana i rozszerzana na większą liczbę granic i OSP. Uruchomienie jednego systemu koordynacji alokacji przesyłowych dla całej Europy, ze względów praktycznych, zostało podzielone na etapy. Rozporządzenie 714/2009 (w załączniku 1), nakazało rozpoczęcie od 2007 roku stosowania w określonych regionach geograficznych wspólnych, skoordynowanych metod i procedur zarządzania ograniczeniami przesyłowymi dla zdolności przesyłowych oferowanych na rynku następnego dnia, następnego miesiąca i następnego roku. Rozporządzenie zaleciło utworzenie następujących regionów:

- Europa Północna (Dania, Szwecja, Finlandia, Niemcy i Polska)
- Europa Północno-Zachodnia (Belgia, Holandia, Luksemburg, Niemcy i Francja)
- Półwysep Apeniński (Włochy, Francja, Niemcy, Austria, Słowenia i Grecja)
- Europa Środkowo-Wschodnia (Niemcy, Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Austria i Słowenia)
- Europa Południowo-Zachodnia (Hiszpania, Portugalia i Francja)
- Wielka Brytania, Irlandia i Francja
- Państwa Bałtyckie (Estonia, Łotwa i Litwa).

Realizacja zaleceń UE przebiega z różnym powodzeniem w różnych regionach. Najbardziej zaawansowane w tworzeniu wspólnego rynku są regiony Europy Północnej (ang. *Nordic*) i Europy Północno-Zachodniej (ang. *NWE*). W regionie Europy Środkowo-Wschodniej (ang. *CEE*) powstała, niezależnie od zaleceń przez UE koordynacji, lokalna grupa łącząca rynki Węgier, Czech, Słowacji i (w najbliższym czasie) Rumunii. Łączenie rynków energii elektrycznej z różnych krajów w dużym stopniu opiera się na łączeniu obszarów działania giełd, które zaczynają wykorzystywać ten sam algorytm ustalania cen i korzystać ze wspólnej

bazy ofertowej. Obrót na giełdzie opiera się na transakcjach obejmujących jednocześnie cenę energii i koszt uzyskania transgranicznych zdolności przesyłowych (ang. *implicit auction*). Takie rozwiązanie jest wygodne dla uczestników rynku, ale wymaga ścisłej współpracy z OSP. Harmonizacja rynków wymaga również ujednolicenia sposobów wyznaczania cen i wyznaczania zdolności przesyłowych. W tym zakresie UE rekomenduje metodę wspólnej ceny rynkowej (ang. *price coupling of regions – PCR*) i alokację opartą o przepływy rzeczywiste (ang. *flow based*). Uczestnicy rynku mogą nadal zawierać bezpośrednie transakcje, bez udziału giełdy (ang. *over the counter – OTC*).

6. Podsumowanie

Europa, państwa członkowskie UE, są nadal w trakcie procesu łączenia i niwelowania różnic. Tworzenie wspólnego rynku energii elektrycznej i wspólnego rynku gazu wymaga uregulowania wielu kwestii technicznych i handlowych. Zmianom tym przyświeca idea poprawy korzyści społecznych (ang. *social welfare*), polegających na tym, że w wyniku połączenia rynków producenci będą sprzedawać drożej, a odbiorcy kupować taniej. Zunifikowane, jednolite, europejskie prawo energetyczne z pewnością nie przyniesie takich samych korzyści wszystkim przedsiębiorstwom i obywatelom Unii Europejskiej. Aktywny udział w procesach tworzenia prawa może się przełożyć na uwzględnienie w tym prawie istotnych interesów lokalnych.

BIBLIOGRAFIA

1. Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 2003 roku, ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE, Dz. U. L 275 z 25.10.2003.
2. Dyrektywa 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 lutego 2004 roku, w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na rynku wewnętrznym energii oraz zmieniająca dyrektywę 92/42/EWG, Dz. U. L 52 z 21.2.2004.
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku, w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywę 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, Dz. U. UE L 09.140.16.
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z 13 lipca 2009 roku, dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE, Dz. U. UE L 09.211.55.
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z 13 lipca 2009 roku, dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE, Dz. U. UE L 09.211.94.
6. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z 13 lipca 2009 roku, ustanawiające Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, Dz. U. UE L 09.211.1
7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z 13 lipca 2009 roku, w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1228/2003, Dz. U. UE L 09.211.15.

8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z 13 lipca 2009 roku, w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005, Dz. U. UE L 09.211.36
9. Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 617/2010 z 24 czerwca 2010 roku, w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w Unii Europejskiej oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 736/96, Dz. U. L 180.
10. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 838/2010 z 23 września 2010 roku, w sprawie ustanowienia wytycznych dotyczących mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi i wspólnego podejścia regulacyjnego do opłat przesyłowych, Dz. U. L 250.
11. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z 20 października 2010 roku, w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE, Dz. U. L 295.
12. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1031/2010 z 12 listopada 2010 roku, w sprawie harmonogramu, kwestii administracyjnych oraz pozostałych aspektów sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie, Dz. U. L 302.
13. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z 25 października 2011 roku, w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii, Dz. U. UE L326/1.
14. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z 25 października 2012 roku, w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE, Dz. U. L 315 i Dz. U. L 113.
15. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z 17 kwietnia 2013 roku, w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009, Dz. U. L 115.
16. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 984/2013 z 14 października 2013 roku, ustanawiające kodeks sieci dotyczący mechanizmów alokacji zdolności w systemach przesyłowych gazu i uzupełniające Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009, Dz. U. L 273.
17. Ustawa o giełdach towarowych z 26 października 2000 roku, ze zm., Dz. U. z 2000 roku, nr 103, poz. 1099.

Grzegorz Błajszczak

dr inż.

Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości sp. z o.o.

e-mail: grzegorz.blajszczak@polish-wood-cluster.pl

Wcześniej zatrudniony kolejno w: Urzędzie Regulacji Energetyki, Towarowej Giełdzie Energii i Polskich Sieciach Elektroenergetycznych.

Iwona Gawel

Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości sp. z o.o.

e-mail: iwona.gawel@polish-wood-cluster.pl

Właścicielka Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości sp. z o.o., koordynator Polish Wood Cluster.

Network Codes – European Energy Law in the Making

Keywords

energy law, European Union, regulations, directives

Abstract

The European Union is preparing a series of regulations governing in detail various aspects of grid operation and free-market trade in electricity and gas, the so-called network codes. The paper reviews this process of European energy legislation development. Also discussed are the European Union bodies and major stakeholders in this process, as well as the national law making and enforcing agencies.

In the past, law in Poland was created by Polish citizens. After joining the European Union the law in effect is largely created elsewhere by someone else, even if with significant participation of Polish representatives. The law on energy is not only important for producers, distributors and trading companies, but it strongly affects industrial competitiveness and hence the quality of life of the population.